

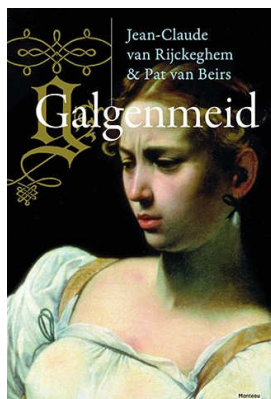
Jean-Claude van Rijckeghem & Pat van Beirs kapen de Boekenleeuw 2011 weg, Ellen Vrijzen wint de Boekenpauw 2011

Naar aanleiding van de Jeugdboekenweek reikt Boek.be de **BOEKENLEEUW** en de **BOEKENPAUW** uit, de prijzen voor resp. **de beste auteur en illustrator van kinder- en jeugdboeken** van het afgelopen jaar. Dit jaar worden zes auteurs en drie illustratoren bekroond. De uitreiking vond plaats in boekhandel De Groene Waterman in Antwerpen.

De **BOEKENLEEUW 2011**, de prijs voor de beste auteur van een kinder- of jeugdboek, werd vandaag uitgereikt aan **Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs** voor hun jeugdboek *Galgenmeid* (Manteau). Ze delen de hoofdprijs van € 2.500 en ontvangen een gouden speld.

→ *Meer info over de laureaten op p. 3.*

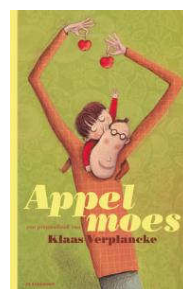
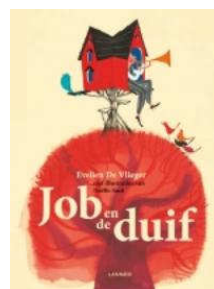
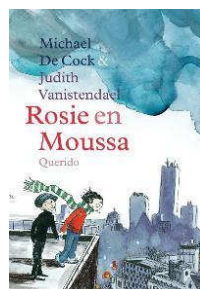

De jury vond het een boek met geraffineerd personages en een charmante hoofdpersoon, een schelmse meid die zich schijnbaar probleemloos door alle lagen van de bevolking beweegt. “We hebben ons bijzonder geamuseerd met de spitse dialogen en gevatte observaties die deze Gitte in haar verhaal verwerkt, en door haar verwonderde ogen ontdekten we mee het zestiende-eeuwse Antwerpen en Sevilla. [...] Bijzonder getroffen waren we ten slotte door de eenheid in een boek van deze omvang. [...] Dat alles maakt dat we vandaag een adolescentenroman mogen bekronen die er staat, en die er volgens ons nog héél lang zal staan,” aldus de jury.

→ *Lees het volledige juryverslag als bijlage of op <http://www.boek.be/actie/boekenleeuw-boekenpauw-2011>.*

Vier auteurs krijgen een **BOEKENWELP**, een eervolle vermelding, goed voor een zilveren speld:

- **Michael De Cock** voor *Rosie en Moussa* (Querido)
- **Evelien De Vlieger** voor *Job en de duif* (Lannoo)
- **Klaas Verplancke** voor *Appelmoes* (De Eenhoorn)
- **Bernadette Custers** voor haar vertaling van *Tonje en de geheime brief* door Maria Parr (Lannoo)

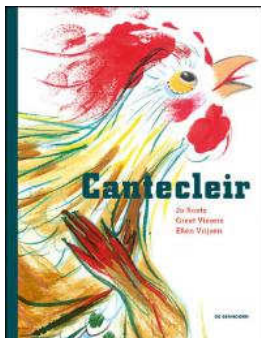

De **BOEKENPAUW 2011**, de prijs voor de illustrator van het best geïllustreerde kinder- of jeugdboek, gaat naar **ELLEN VRIJSEN** voor **Cantecleir** (De Eenhoorn), dat geschreven werd door Jo Roets en Greet Vissers.

Vrijsen krijgt eveneens € 2.500 en ontvangt een gouden speld.

→ *Meer info over de laureate op p. 3.*

Het juryoordeel is duidelijk: “Met een enkele kleurtoets slaagt [Vrijzen] erin karakter te geven aan emoties en gebeurtenissen. Haar prenten zijn gedurfd, haar kleuren zijn dynamisch en ongetemd. [...] Beeld en woord zorgen er samen voor dat dit een kinderboek is zonder capsones, een direct en helder verhaal, doorspekt met humor en een niet mis te verstane levensles: wees jezelf en laat de anderen zichzelf zijn. De debuterende illustrator Ellen Vrijzen heeft deze boodschap begrepen: ze is helemaal zichzelf in haar eerste boek.”

→ *Lees het volledige juryverslag als bijlage of op <http://www.boek.be/actie/boekenleeuw-boekenpauw-2011>*

Twee illustratoren krijgen een **BOEKENPLUIM**, of een eervolle vermelding, en een zilveren speld.

- **Elsje Dezwarte** voor **Binnenpoes buiten** (De Eenhoorn),
auteur: Hilde Vandermeeren
- **Vanessa Verstappen** voor **Armandus de Zoveelste** (Lannoo),
auteur: Dimitri Leue

◆ Winnaar Boekenleeuw 2011

© Koen Broos

Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs

Met *Galgenmeid* publiceert het succesvolle schrijversduo Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs opnieuw een historische roman. Eerder kenden ze een enorm succes met *Jonkvrouw*, een boek dat zowat alle prijzen won die een boek kan winnen, van de Thea Beckmanprijs, eervolle vermelding van de Zoenjury in Nederland tot de Boekenleeuw, de Kinder- en Jeugdjury, de Kleine Cervantes en de Interprovinciale Prijs voor Letterkunde in Vlaanderen.

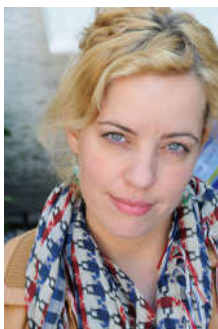
Galgenmeid (Manteau)

Antwerpen 1582. De veertienjarige beurzensnijder en inbreekster Gitte Niemandsdochter wordt in de boeien geslagen door de stadswacht en ter dood veroordeeld. Ze ontsnapt ternauwernood aan de galg door de onderbaljuw ervan te overtuigen dat haar vader een Spaanse hertog is die bovendien adviseur is van de Spaanse koning Filips de Tweede. De Nederlanden zijn in oorlog met Spanje en in ruil voor haar leven moet Gitte spioneren voor de Nederlandse prins van Oranje. Ze reist naar Sevilla en zal al haar list en handigheid moeten aanwenden om de strategische zeekaarten van de hertog te stelen. Maar hoe langer Gitte in Sevilla is, hoe meer ze van de stad en van de hertog gaat houden. Wanneer ze de elegante don Domingo ontmoet, slaat haar hart helemaal op hol. Ze probeert met alle middelen onder haar opdracht uit te komen...

Leeftijd: vanaf 14 jaar.

◆ Winnaar Boekenpauw 2011

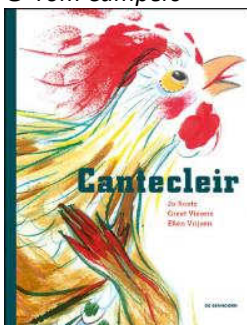

© Tom Campers

Ellen Vrijzen

(° Ham, woont in Antwerpen) studeerde illustratieve vormgeving aan het Sint-Lucas in Antwerpen. Ze werkte als illustrator mee aan tentoonstellingen en kindertheater (Laika), en als kledster op tv-sets. Ondertussen doceert ze waarneming- en modeltekenen aan de PHL in Hasselt. Momenteel werkt ze aan twee nieuwe boeken. Recent kreeg ze de jaarlijkse prijs voor culturele verdienste van de gemeente Ham.

Info: www.ellenvrijzen.be

Cantecleir (De Eenhoorn)

Cantecleir is een fiere haan. Voor dag en dauw begint hij te kraaien. Veel te vroeg, vinden zowel de dieren van de dag als die van de nacht. Maar Cantecleir blijft kraaien. Op een dag wordt hij verliefd op mevrouw Fazant. Zij laat Cantecleir beloven niet meer te kraaien. De haan kan het echter niet laten. 's Nachts sluipt hij stiekem weg en kraait aan de rand van het bos. Cantecleir weet immers zeker dat de zon niet opkomt zonder zijn 'kukeluku'...

Leeftijd: vanaf 5 jaar.

Affiche en bladwijzers

Twee **affiches** met een overzicht van de prijswinnaars worden verspreid in alle deelnemende boekhandels en in bibliotheken.

De **bladwijzers** van de Boekenleeuw en Boekenpauw worden gratis aan jonge boekenlezer(t)jes uitgedeeld in de deelnemende boekhandels (lijst raadpleegbaar via www.boekenbeesten.be). ↓

VOOR DE REDACTIE

Communicatieverantwoordelijke Boek.be

- Patricia De Laet
- 03 287 66 79 | 0496 10 38 56 | patricia.delat@boek.be

Download op <http://www.boek.be/actie/boekenleeuw-boekenpauw-2011> onderaan de persberichten, de juryverslagen en de logo's van 2011.

Contactgegevens uitgevers

Jean-Claude van Rijckeghem Pat van Beirs Michael De Cock	Manteau/WPG uitgevers Querido/WPG Uitgevers	Ellen Van Tichelt 03 285 72 38 ellen.vantichelt@wpg.be
Ellen Vrijsen Elsje Dezwarte Klaas Verplancke	De Eenhoorn	Bart Desmyter 056 60 54 60 bart.desmyter@eenhoorn.be
Evelien De Vlieger Maria Parr Vanessa Verstappen	Lannoo	Sofie Van Sande 051 42 42 11 sofie.vansande@lannoo.be

Juryverslag Boekenleeuw en Boekenwelpen 2011

De prijzen werden toegekend door een onafhankelijke jury, bestaande uit: Vanessa Joosen (voorzitter, Universiteit Antwerpen), Griet Loix (Stichting Lezen), Bas Maliepaard (recensent Trouw en freelance journalist), Tiny Taels (Beste Boekenjuf 2010) en Katelijne Vanhove (Brugse boekhandel).

De jury van de Boekenleeuw bestaat dit jaar uit vijf gelukkige mensen. Net als in 2010 kunnen we u vandaag een prachtige winnaar voorstellen, en mogen we een paar bijzondere boeken in de kijker zetten met een Boekenwelp. Maar we zijn ook verheugd dat we u, in tegenstelling tot vorig jaar, een heerlijk lange longlist konden voorschotelen. Onze selectie was zoals steeds streng – voor jonge lezers vinden we alleen het beste goed genoeg – maar we voelden ons dit jaar verwend met een mooie selectie boeken van eigen bodem en in vertaling. Het maakte de keuze voor de longlist en de Boekenwelpen best moeilijk, maar met zo'n rijk literair landschap voor jonge lezers kunnen we als jury alleen maar blij zijn.

De eerste Boekenwelp is voor een dubbeltalent. Iemand die al vaak geroemd is voor zijn illustraties, maar die wij vandaag willen bekronen omdat hij ook als verteller een eigen, veelzijdige stem heeft ontwikkeld. Deze auteur zet humor en fantasie in voor een suggestief en ontroerend verhaal met psychologische diepgang en een warme ontknoping. Laat u niet misleiden door de zoete titel van dit boek, want het is bitter én zoet tegelijkertijd. Wij vinden dit alvast heerlijk voedsel voor de geest, en we konden ook de mooie taal absoluut smaken. De eerste Boekenwelp van 2011 gaat naar **Klaas Verplancke** voor **Appelmoes**. (De Eenhoorn)

De winnaar van de tweede Boekenwelp krijgt meteen ook de prijs voor het origineelste en meest gewaagde hoofdpersonage. Je moet het maar durven: duivenmelkerij centraal stellen in een boek voor beginnende lezers. Maar wat blijkt, duiven en zesjarige kinderen hebben meer met elkaar gemeen dan je misschien denkt. Een tand verliezen lijkt wat op de rui van een duif, en een moeder is als een baas – maar dan anders. Duif en kind zijn ook allebei bijzonder eigenzinnig, taalvaardig en gewoon grappig in dit overheerlijke kinderboek. Deze auteur weet een boek voor eerste lezers met evenveel souplesse te schrijven als haar adolescentenromans. De tweede Boekenwelp is dan ook voor **Evelien de Vlieger**, voor **Job en de duif**. (Lannoo)

Als u dit jaar geld had moeten inzetten op een Boekenwelp, dan moest u geen genie in kansberekening zijn om een goede gok te maken. Met maar liefst drie nominaties op de lijst heeft de winnaar van de volgende welp een record gebroken, en daarvoor alleen verdient hij applaus. Het zijn bovendien drie heel verschillende boeken, elk uniek en goed gemaakt. Maar eentje heeft ons hart toch net iets meer gestolen, waarschijnlijk om dat het in alle eenvoud toch zo'n krachtig verhaal vertelt – een verhaal over je ergens ontheemd voelen en je vervelen, maar ook over dansen, schuilen en thuiskomen. In een grijs flatgebouw vond de auteur alle ingrediënten om het leven van Rosie op te vrolijken en daar een avontuurlijk, humoristisch verhaal rond te schrijven. De vriendschap tussen **Rosie en Moussa** blijkt een krachtig middel tegen de verzuring, en we bekronen **Michael De Cock** daarvoor met een welverdiende Boekenwelp. (Querido)

Ten slotte doet het ons veel plezier dat de Vlaamse jeugdliteratuur het voorbije jaar aangevuld werd met zoveel bijzondere vertalingen, die de lezer meenemen naar de meest uiteenlopende werelden. *Rico, Oscar en de spookschaduw* van Andreas Steinhöfel, in een vertaling van Ina Vandewijer, verdient hier een speciale vermelding. Maar de charmante jongens uit deze Berlijnse detective moesten het afleggen tegen een klein meisje waar je het liever niet mee aan de stok krijgt. De durfal met het leeuwenhaar neemt je mee op een spannende zoektocht waarin ze dingen ontdekt die ze misschien liever niet te weten was gekomen. Het Noorse sneeuwlandschap blijkt de perfecte setting voor dit verhaal vol vuurwerk, en het doet de mooie muzikale echo's in de tekst nog krachtiger weerklinken. Dat die klankrijke taal ook in het Nederlands sprankelt is de knappe verdienste van Bernadette Custers. Zij mag dan ook een Boekenwelp in ontvangst nemen voor haar vertaling van ***Tonje en de geheime brief*** van **Maria Parr**. (Lannoo)

Als we konden, hadden we dit jaar nog wel een welp of drie willen weggeven, maar er is voor ons vandaag één duidelijke Boekenleeuw. Het is echter niet omdat we met z'n vijven gezwicht zijn voor hetzelfde boek, dat de discussie minder lang geduurd heeft. Onze Boekenleeuw is zo'n gevarieerd, rijk werk dat je er uren over kan praten. In eerste instantie word je meegesleurd in een verhaal vol vaart, want het is een echte pageturner vol thrillerachtige scènes en spannende intriges. Maar het loont de moeite om af en toe even toe stil te staan, en de prachtige zinnen te kauwen en te proeven. Geraffineerd zijn alle personages, stuk voor stuk levendige figuren. Soms moet je hun beweegredenen tussen de regels lezen, maar ze zijn wel elk op een eigen, geloofwaardige manier uitgediept. Dat geldt in de eerste plaats natuurlijk voor het hoofdpersonage, een heldin die ons is blijven charmeren, ondanks – of moet ik zeggen dankzij – haar zwakkere momenten. We hebben het hier over een schelmse meid die zich schijnbaar probleemloos door alle lagen van de bevolking beweegt, of het nu in Antwerpen is of in Sevilla. Maar het is niet alleen haar zin voor avontuur die haar daarbij drijft, het is ook haar nood aan geborgenheid, aan respect, aan familie. Dat lijkt voor ons de normaalste zaak van de wereld, maar in de zestiende eeuw zijn zo'n toekomstdromen absolute hubris voor het bastaardkind van een soldatenliefje. We hebben ons bijzonder geamuseerd met de spitse dialogen en gevatte observaties die deze Gitte in haar verhaal verwerkt, en door haar verwonderde ogen ontdekten we mee het zestiende-eeuwse Antwerpen en Sevilla. Maar de auteurs tonen evenveel lef als hun hoofdpersonage wanneer ze ook de intense fysieke en emotionele pijn aansnijden waar ze als kind en als jonge vrouw mee te maken krijgt. Bijzonder getroffen waren we ten slotte door de eenheid in een boek van deze omvang. Net zoals verschillende personages in een ander daglicht gesteld worden, krijgen sommige woorden en scènes uit het begin tot op het allerlaatst nog een nieuwe, verrassende wending. Dat alles maakt dat we vandaag een adolescentenroman mogen bekronen die er staat, en die er volgens ons nog héél lang zal staan.

We weten niet precies wat er gebeurd is met de Boekenleeuw voor *Jonkvrouw*. Wie van de twee auteurs mocht het beestje in 2006 mee naar huis nemen? Hebben ze erom geloot, is er co-ouderschap afgesproken of heeft een van de twee de prijs op schelmse wijze van zijn collega afhandig gemaakt? Vanaf vandaag is het probleem gelukkig opgelost, en hebben ze er elk eentje voor thuis. **Pat van Beirs en Jean-Claude van Rijckeghem**, wij wensen jullie van harte proficiat met de Boekenleeuw 2011 voor jullie indrukwekkende jeugdroman ***Galgenmeid*** (Manteau).

Juryverslag Boekenpauw en Boekenpluimen 2011

De prijzen worden toegekend door een onafhankelijke jury, bestaande uit Marie Boseret (boekhandel De Kleine Prins), Brecht Evens (striptekenaar), Els Michielsens (voorzitter, Stichting Lezen), Albert Pepermans (Sint-Lucas Gent) en Eric Van Thillo (recensent Pluizuit).

Als jurylid van de Boekenpauw krijg je in de periode tussen Sinterklaas en de eindejaarsdrukke een extra traktatie: de langverwachte doos met titels die aan de Pauwjury worden voorgelegd. Het blijft een bijzonder moment die doos te openen en de boeken één voor één door je handen te laten gaan. Dat ene moment, die eerste indruk die een illustrator met zijn of haar prenten op je maakt, is uitermate belangrijk. Als dat moment voorbij is, is het ook echt voorbij en wordt het hoe langer hoe moeilijker om ernaar terug te grijpen. Maar met die eerste indruk komt gelukkig ook een proces op gang waarin je je als lezer, kijker en jurylid steeds meer verdiept in het boek als geheel: je leest het verhaal, je kijkt opnieuw (en opnieuw) naar de illustraties, je laat verhaal en illustraties op je inwerken, je bekijkt de relatie tussen de twee... Dat is een bijzonder proces met vaak verrassende resultaten. Details komen aan de oppervlakte en keuzes van de illustrator worden duidelijker.

Dit jaar zaten er 43 boeken in de doos met een bonte verscheidenheid aan stijlen en technieken, sferen en gevoelswerelden. Hierin snoeien om tot een coherente nominatielijst te komen waarin alle juryleden zich kunnen vinden, was ook dit keer een moeizaam proces.

Vertrekkende vanuit het specifieke vakgebied en de persoonlijke benadering van elk jurylid, kwam de jury tot een mooie lijst van 10 boeken. De illustraties in deze boeken vallen op door hun overtuigende zeggingskracht, hun verfrissende originaliteit en hun doorgedreven techniekbeheersing.

Het werd een lijst met opvallend veel debutanten. Maar liefst vier jonge talenten veroverden hun plaats in de top 10 en houden zich recht te midden van zes gevestigde waarden. Een jonge garde staat klaar om de sterke traditie van het Vlaamse kinderboek verder te zetten.

Nog een opvallende tendens waar de jury zich over verheugt: steeds vaker krijgen externe grafische vormgevers met naam de kans kinder- en jeugdboeken vorm te geven. Dat komt zowel de tekst als de illustraties ten goede en versterkt altijd het geheel.

Uit de lijst van 10 één Boekenpauw en eventueel enkele Boekenpluimen selecteren, was geen lachertje. Boekenpluimen gaan traditiegetrouw naar debutanten, terwijl de Boekenpauw vaak een bekroning van een gevestigde waarde is. Aangespoord en geïnspireerd door het opvallende en verfrissende aanbod van de nieuwkomers, heeft de jury na lang en soms heftig beraad resoluut gekozen voor vernieuwing.

Het eerste bekroonde boek is een traag boek met grote kleurvlakken, vloeiende contouren en decoratieve, esthetische beelden. De evenwichtige en doordachte composities en bladspiegels ademen een grote poëtische kracht uit en versterken het eenvoudige verhaal, waarin een meisje haar binnenpoes buitenlaat en een buitenpoes naar binnen haalt. Dit is het werk van een illustrator die haar liefde voor poezen weet te vertalen in sterke composities, die zowel nuchter en beredeneerd als gevoelig en lieflijk zijn. De lome sfeer van een lege dag, die in het verhaal tussen de regels voelbaar is,

geeft ze vorm in illustraties met warme kleuren, sobere vormen en bijzondere details. De subtiele intimiteit tussen kind en kat geeft ze feilloos weer in beelden waarin de contouren van de ene figuur – het kind – samenvallen met die van de ander – de kat. Net als het kind, getuigt ze via haar illustraties van een dierbare band met katten, wat het boek een uitzonderlijke sfeer geeft.

Een eerste Boekenpluim gaat naar illustrator **Elsje Dezwarte** voor het boek ***Binnenpoes buiten*** geschreven door Hilde Vandermeeren, vormgegeven door Kris Demey (De Eenhoorn).

Een tweede bekroning gaat naar een absurd, modern sprookje waarin een koning, een prins en een prinses in een magisch land vol kabouters, feeën en draken op zoek gaan naar een geneesmiddel voor de koningin, die op sterven ligt. Met zeer krachtige, expressieve beelden die – ondanks de strakke houtsnijtechniek – speels en vloeiend blijven, zet de illustrator het verhaal kracht bij. Ze slaagt er bijzonder goed in de overdaad aan tekst in gebalde, symbolische beelden te vatten zonder zwaar op de hand te worden. De verhoudingen tussen de personages weet ze perfect te verbeelden: geliefden vloeien in elkaar over, vergroeien met elkaar. Jaloezie en vijandigheid krijgen uitdrukking in ogenschijnlijk brute, maar slim gekozen tafereelen.

Een extra spreekwoordelijke pluim geeft de jury aan de vormgever, die zorgt voor een geslaagde relatie tussen tekst en beeld en kiest voor de kracht van rood en zwart. Opvallend zijn de schutbladen die elk nieuw deel aankondigen en de houtstructuur op de omslag. Het boek in zijn geheel is dan ook een streling voor het oog.

Een tweede Boekenpluim gaat naar illustrator **Vanessa Verstappen** voor het boek ***Armandus de Zoveelste***, een theatertekst van Dimitri Leue, vormgegeven door Kris Demey (Lannoo).

Tot slot volgt de derde en laatste bekroning: de Boekenpauw. De illustrator van het winnende boek verft en tekent met een losse, zwierige hand, maar is tegelijk heel nauwgezet in de expressie van de verschillende figuren. Met een enkele kleurtoets slaagt ze erin karakter te geven aan emoties en gebeurtenissen. Haar prenten zijn gedurfd, haar kleuren zijn dynamisch en ongetemd.

Deze bewerking voor kleuters van de theatertekst *Chantecler* van de Franse schrijver Edmond Rostand is een romantisch liefdesverhaal met veel humor, dramatische wendingen en uiteraard een happy end. Het verhaal in een notendop: tot grote ergernis van de andere dieren, kraait de haan Cantecler steevast veel te vroeg. Wanneer hij op een dag een fazant uit de klauwen van een jagershond kan redden, is dat het begin van een grootse liefde. Maar als de fazant haar voorwaarden stelt in hun relatie, komt het gekraai van de haan in het gedrang. Zal de zon nog wel opkomen als hij niet kraait?

De tekst is helder en ritmisch, de wilde, uitbundige en eigenzinnige illustraties vullen de woorden perfect aan. Opvallend en vertederend zijn bijvoorbeeld de losse, kleine commentaren vol humor en sarcasme van de dieren in de marge. Ze lopen rond met spandoekjes of staan te roepen aan de zijlijn. Beeld en woord zorgen er samen voor dat dit een kinderboek is zonder capsones, een direct en helder verhaal, doorspekt met humor en een niet mis te verstane levensles: wees jezelf en laat de anderen zichzelf zijn. De debuterende illustrator Ellen Vrijzen heeft deze boodschap begrepen: ze is helemaal zichzelf in haar eerste boek.

De Boekenpauw 2011 gaat naar illustrator **Ellen Vrijzen** voor ***Cantecler***, geschreven door Jo Roets en Greet Vissers, vormgegeven door quod.voor de vorm (De Eenhoorn).